

МИКОЛА ШЕРБАК

КОЛОДЦІ

В о л о ш к и

ПОДАРОВАНО РОДИНОЮ
ДЛЯ ПЛАСТОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
у пам'ять Пластрів - Сестерів
о. Пасифа й Юліана
Камонських

PLAST UKRAINIAN YOUTH ASS'N.
623 FLORA AVE.
WINNIPEG, MANITOBA R2W 2S4

MYKOLA SCHERBAK

BLUETS

Cover and Illustrations by BOHDAN PEVNY

1969

Published by Sisterhood of St. Mary Protectress
of Holy Trinity Ukrainian Orthodox Church,
Irvington, N.J.

МИКОЛА ЩЕРБАК

ВОЛОШКИ

Обкладинка та ілюстрації БОГДАНА ПЕВНОГО

Видання Сестрицтва Св. Покрови при Українській
Православній Парафії Св. Тройці,
Ірвінгтон, Н. Дж.

Printed in U.S.A.

Svoboda — 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. 07303

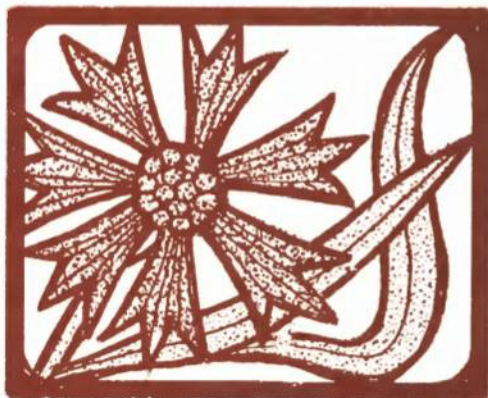
ВОЛОШКИ

Ми ходили в поле зранку —
Я, Богданчик і Оксанка.

І у житі між стеблинок
Назривали волошинок.

І мені здалося трошки,
Що синесенькі волошки
Під промінням сонця зранку,
Ніби очі ув Оксанки.

А Богданчик гордовито
Нам промовив: — Стигле жито
І волошки світлосині —
То — мов прапор України!

ЧОРНЕ МОРЕ

*29 квітня 1918 року на Чорному морі
маяли українські жовтоблакитні прапори*

Грає море, Чорне море,
Котить хвилі, наче гори,
Що нуртуються в імлі —
І гойдають кораблі —
Українські кораблі!

А на вітрі майоріють,
І лопочуть, і зоріють,
Рвійно рвуться догори —
Синьо-жовті прапори —
Українські прапори!

ВЕСНЯНІ СНИ

Спи, синочку . . . Ходить сон босенький
По квітчастім килимку м'яким.
Спи, дитино . . . Люлі, мій маленький,
Хай нам Бозя зберігає дім.

Хай тобі, синочку мій, присниться
Сірий зайчик, що біжить здаля;
Як уранці молода лисиця
Замітає хвостиком поля . . .

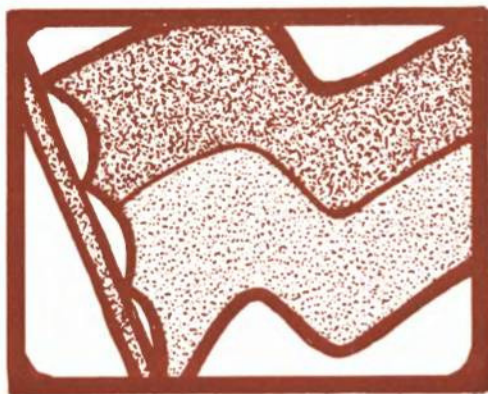
Як іде весна й веселий вітер
Заплітає віти на вербі,
А у лісі, сонечком пригріті,
Проліски розквітли голубі . . .

ПЕРЕДВЕСНЯНЕ

Вітер зиму розтряс,
І в лісочку
На горбочку
Виріс ряс, синій ряс.

Глянь кругом: вгору, вниз —
Вже весніє,
Сонце гріє,
Квітне жовтий нарциз . . .

Квіти жовті, квіти сині —
Милі барви в Україні!

МІСЯЦІ

СІЧЕНЬ віє навкруги,
Навіває скрізь сніги.

ЛЮТИЙ кригою кує
І морозу додає.

БЕРЕЗЕНЬ встає зі сну,
Кличе весело весну!

КВІТЕНЬ вийшов на грядки
І розсаджує квітки.

ТРАВЕНЬ, радий до забав,
Бродить босий серед трав.

ЧЕРВЕНЬ нам приносить грім,
Свіжі ягоди у дім.

ЛИПЕНЬ нас не забува
І несе рясні жнива.

СЕРПЕНЬ на току давно
Насипа в мішки зерно.

ВЕРЕСЕНЬ збирати рад
Яблука та виноград.

ЖОВТЕНЬ ходить по лісках
У жовтеньких чобітках.

ЛИСТОПАД гойда гілки
І розтрушує листки.

ГРУДЕНЬ в білім ковшу
Їде в снях по сніжку.

ДУБ

*У селі Будищах, поблизу Кирилівки,
росте й досі величезний дуб, під яким ґере-
ховувався Тарас Шевченко, коли був малим
хлопцем.*

Той дуб, що у саду росте розлого,
Багато бачив доброго й лихого,
Як батько руки — віти простягає:
— Тікай до мене, синку! Тут немає
Вже небезпеки. Ось моє дупло,
Що дасть тобі і сховок, і тепло . . .

І от Тарас, захований в криївці,
Віддихався . . . Десь у кошарі вівці
Замекали . . . Підводився, вставав
Весняний ранок. Дзвінко серед трав
Цвіркун цвірчав . . . Десь півень проспівав,
І жайворон озвався серед нив,
І соловейко Будища будив . . .

А дуб шумів тихенько без упину,
Немов радів, що заховав хлопчину.

КАЛИНА

У селі Кирилівці, на леваді, поблизу подвір'я, де стояла хата батька Тараса Шевченка, росте й тепер рясна калина, під якою переховувався Тарас від злої мачухи. Сестра Катерина носила Тарасові їжу та навіть бавилася з ним.

Із хати вийшла Катерина.
Спішить. Заглянула в куці.
Нема . . .

— Піду ще до калини.
Десь братік мокне на дощі . . .

— Ти тут, Тарасе! — шепче тихо . . .
І ось і братік, і сестра
Забудуть мачуху та лихо,
Що вже й до хати йти пора.

Забавляться, як, звісно, діти . . .
— А я ще й їсти принесла!
Ось хліб і сіль . . .
Зелені віти
Ховають їх від горя й зла.

Неначе знала та калина,
Схиливши листяний намет,
Що із маленького хлопчини
Зросте великий наш поет!

РАНКОВІ СПІВИ

Вранці я, матуся й тато
Вийшли сонце зустрічати.

Ми зайшли в садок утрьох
І почули: тьох! тьох! тьох!
То виспівував раненько
На калині соловейко.

І зозуля у ліску
Нам кувала: — ку-ку-ку!

А сіренький горобець,
Скакунець і молодець,
Прилетівши під курінь,
Цвірінчав: цвірінь-цвірінь!

ЧИМ ХВАЛИЛИСЯ ПТАХИ

Качка каже: „Дзьобик мій
Помага мені хутчій
Діставати добру їжу,
Як у воду я залізу”.

Дятель мовив: „А своїм
Дзьобом, гострим і міцним,
Я ловлю на деревах
Короїдів і комах”.

Відізналася й сова —
Прекудлата голова:
„Мій також не є абищо.
Я виловлюю дзьобищем
У лісах, серед ланів
Непотрібних гризунів”.

ВЕЛИКДЕНЬ

Великий день! Великий день!
Ясний Великдень на землі!
Багато радості й пісень
Приніс нам янгол на крилі . . .

Веснянку діти хороводять — *
Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Сьогодні й сонце не заходить,
А сяє й сяє із небес.

* Хороводити — ходити в колі і співати хором, взявши за руки.

МУДРІСТЬ ПРО ПОГОДУ

Ластівки літають низько,
То вже дощ та буря близько.

Цвіркуні цвірчать на ниві —
Будуть теплі літні зливи.

Рівний дим із димарів —
Сподівайся гарних днів!

Місяць в темножовтім колі —
Буде дощику доволі!

На пісок вилазять раки —
Це грози й дощу ознаки.

Кішка дряпа ніжки столу —
Сніг засипле місто й поле.

Паморозь на вітах рясно —
Буде сонце, буде ясно!

Синє небо, рвані жмари —
Прийдуть дні, як літні чари!

ПЕРШИЙ ПОЛІТ

Зліз жучок-горбачок
На малесенький сучок.

— Ой, як високо отут!
Дайте швидко парашут! . .

— Та чого ти так поблід? —
Обізвався жук-сусід. —

Ти хіба не маєш крил?
Чи жалієш, може, сил? . .

Щось жучок сказати хотів,
Та хитнувся — і полетів!

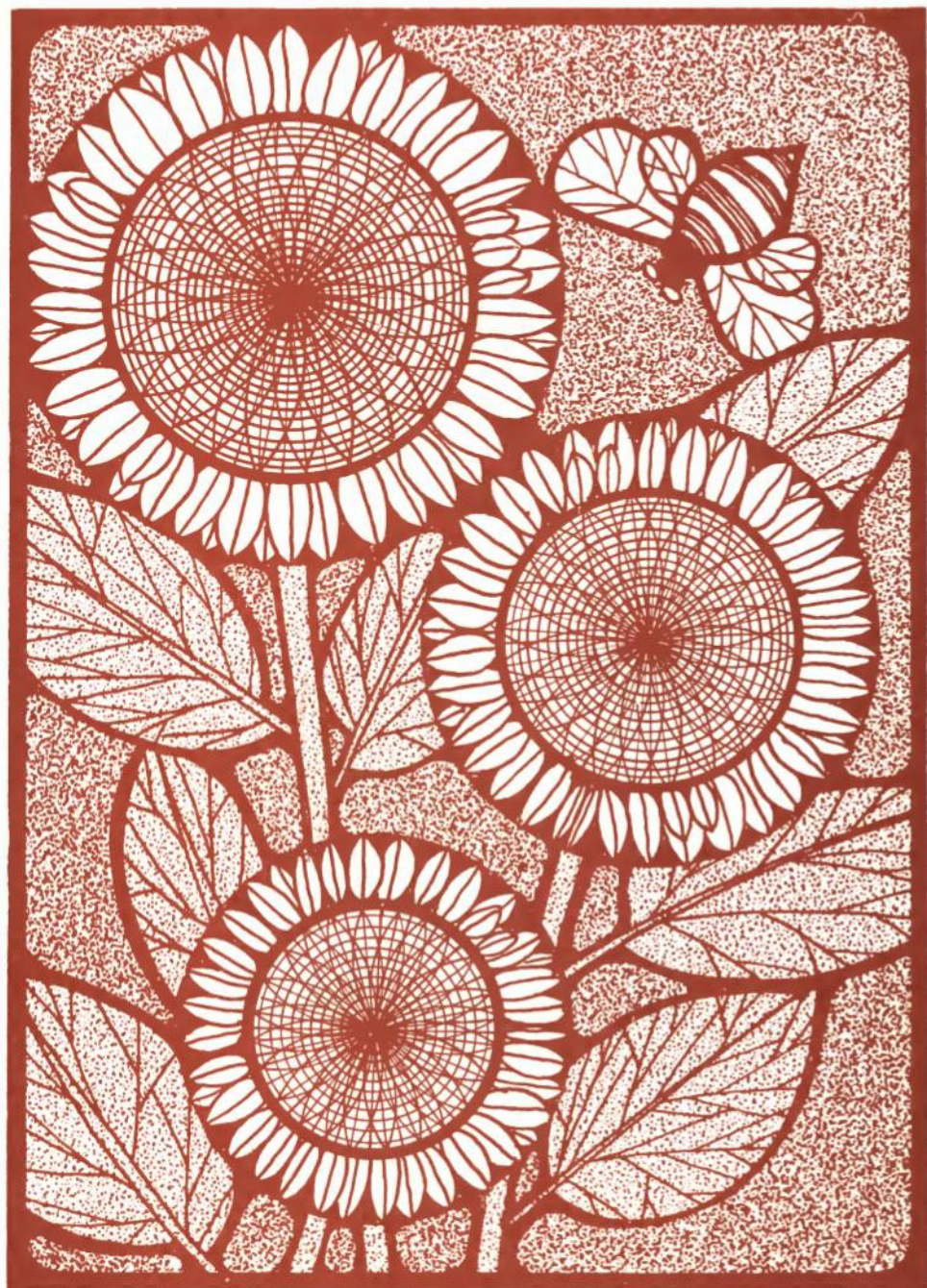
СОНЯШНИК

Він виріс гінко біля хати,
Серед городини в цвіту
І, мов хотів найвище стати,
Підвів голівку золоту.

Підвівсь, заглянув у віконце
І тінь залишив на стіні.
— Вставайте, діти! Сходить сонце
Он там, у синій далині!

Он там, он там засяло світло, —
Де Україна — рідний край! —
З-за чорних хмар воно розквітло
І звеселило небокрай!

Він став, немов би на коліна
І голову схилив на схід,
На схід, на схід, де Україна,
Неначе мати край воріт.

ДОПИТЛИВІСТЬ

Білобровий хлопчик Юрчик
Неспокійний, наче в'юнчик,
Він — допитлива дитина —
Тільки-но почнеться днина,
Все питає маму й тата :

— А чи має ноги хата?
— Ні, хати не мають ніг . . .
— Ну, а де береться сніг? . . .
— Сніг, синочку мій, із пари,
Як вона збереться в хмари,
То уліті пада дощик,
Ніби там розбився горщик,
А взимі оті краплинки —
То пухкесенькі сніжинки . . .

— Татку! Татку! Глянь на хатку!
Бачиш он чорненьку хмарку?
— То не хмарка — сивий дим.
— А що сталося із ним?
— Дим розплився у повітрі
І розвіявся на вітрі . . .

— Ну, вже годі! — каже мати.
— Я ще хочу запитати . . .
— Ні, синочку, йди гуляти!
— Ще хвилинку! . . Я не втну,
Де я, мамо, як засну? . .
„Що синочкові сказати?“
Тут уже, звичайно, мати
Не могла сховати усмішку:
— Ну, як спиш, то ти — у ліжку . . .

ПІСЛЯ ДОЦУ

По дощі і зливі вліті
Блисне сонце золоте,
І край неба із привітом
Нам Веселка розцвіте.

А вночі, як наступає
Темрява в німих полях,
Нам Веселчин брат сіяє —
Зоряний Чумацький шлях!

ПОМІЧНИКИ

(К А З К А)

За далекими морями,
За бурхливими річками,
У краю, де гір шпилі
Потопають в синій млі,
Де веселі верховини
І пахучі полонини —
Цвів рясний зелений сад!
Там росли тополі в ряд
І схиляли довгі тіні
На високі білі стіни,
Де в палаці на горбах
Жив собі Король Комах.

Якось у весняну днину
Скликав він усю родину,
Всю родину комахину
І сказав до гурту так,
Сміливий Король-козак:

— Дякую, Комахи милі,
Вірні друзі легкокрилі,
Що зібралися ви нині
На квітучій полонині . . .
Кожного прошу сказати,
Як він буде помагати
Панові землі — Людині!

Збоку ворухнулась гілка,
Задзвеніла ніжно Бджілка,
Прилетіла наперед
І сказала із привітом:
— Я, Королю, буду з квітів
Йй носити добрий мед!

— Так, — промовила Мурашка,
Лагідна, немов монашка, —
Мед — то Божа благодать!
Але я навчу Людину,
Як йй краще працювать! . .

Кожну-кожну Комашину
Переслухав в цю годину
Сміливий Король-козак,
Щоб узнати, що і як? . .

Наостанку положливо,
Боязко та шанобливо
З-між трави Цвіркун стрибнув . . .

— О! Тебе ще я не чув! —
Усміхнувсь Король Комах. —
Йди сюди! Що, маєш страх? . .
Що ж то будеш ти робити,
Щоб Людині догодити?! . .

Відповів Цвіркун, як стій:
— Цвіркотати буду їй,
Цвіркотати, веселити,
Щоб було їй легше жити! . .

— Дуже добре, мій Цвіркуне!
В тебе серце ніжне й чуле.
Цвіркотать — велика річ,
Особливо в темну ніч! . .

Так-то, діти, і донині
Бджілка носить мед Людині —
Квітів світлу благодать!
І Мурашка не доспала,
Всю премудрість показала,
Як ретельно працювать.

А Цвіркунчик — наш стрибунчик —
Довгі вуса настовбурчив,
У надхненні затремтів
І створити він зумів
Ніжну музику і спів.
Щоб Людині краще жить —
Дзвінко-дзвінко цвіркотить!

26 листопада 1964

ПОРАДА

Хоч маленька срібна рибка,
А пливе в ставочку швидко!

Невеличке каченя,
Як побачить тільки воду,
Вміє плавати ізроду,
Навіть качку здоганя!

А Івась уже чималий,
А в воді такий невдалий:
Стане криво, стане прямо
І кричить: — Тримайте, мамо!

Що ж, Івасику, робити?
Треба плавати навчитись!

ЯК Я ВЧИВ РИБКУ

Під віконцем у кімнати
В нас акваріум багатий,
Там пісок, рослинки
І малі рибинки
У водичці чистій
Золоті й сріблісті,
Плавають, немов курці
Та ворують камінці . . .

Став я вчити рибку:
— Ти не бийсь об шибку!
Ну, а ти чого, мала,
Доторкаєшся до скла?
Ти розкрилюй поплавки
Та виловлюй червяки . . .
Як? Наїлись, пустуни?
Не туліться до стіни!
Гляньте: нічка, темно . . .
То ж поведьтесь чемно!

КЛОПІТ

Із-за гір вихрить зима,
А одежі ще нема . . .

Гарно, хто у теплій хаті —
А сіренькому зайчаті
Треба у зимову днину
Поміняти кожушину.

Білочка не зна, як бути:
Треба хутро роздобути . . .

Тільки бурий ведмедисько,
Хоч зима іде вже близько,
Не зважає на морози —
Смачно спить собі в барлозі.

ЗИМА

Що це віс, свище в полі?
Що вихрить на видноколі? —
Ні стежок, ні доріг . . .
За селом стрункі тополі
Одягнули білі льолі —
Всюди сніг . . .
Всюди сніг . . .

Чим це вибілена хата,
Вкрита яблуня крислата,
І садок, і ставок? . . .
Це зима іде полями,
І левадами, й галями
Сіє —
Віє
Сніжок.

ДОБРИЙ СХОВ

Хуртовина. Лютий вітер
Колихає мерзлі віти . . .
Де подітись? Де зогрітись? . . .

Поспішає мишка в нору.
Заховався жук під кору.
У затишному дуплі
Вивірка живе в теплі.
Зайчик — як уже там міг —
Під пеньком приліг у сніг.
Жабки у ставку давно
Деся зарилися на дно . . .

Навіть киця-воркотуха
У кімнаті шулить вуха
І взяла собі за звичку
Грітися . . . у черевичку!

Як то добре, хто знайшов
Від морозу теплий схов!

6 грудня 1957

РЯСТ

Гей, дівчата й хлопці, з хати —
Будем ряст у лісі рвати ! . .

Сонце гріє, світить ясно.
Ряст синіє, квітне рясно.

Трісь, трісь!
Гомонить весняний ліс —
Ніжним щебетом пташиним,
Бджілками між рястом синім,
І вітрами, і піснями,
І дзвінкими голосами ! . .

Вечоріє . . . Час до хати!
Час до хати — ряст топтати!
Дай же, Боже, потоптати
І на той рік дочекати!

ЛАСТІВКА

Прилетіла ластівка
Рано навесні
З голубою ласкою
В тихій вишині.

З голубою ласкою,
З піснею в садку,
З хвилькою-грайливкою
В соняшнім ставку...

Всюди повно щебету,
Гомону й тепла...
Ластівка на крилечках
Радість принесла!

ЩО ТРЕБА КИЦІ

— Що пошити, мамо, киці —
Чобітки чи рукавиці?

— Донечко моя маленька,
Киця бігає босенька.

— Їй хіба не зимно в лалки,
Як іде вона із хатки?

Зимно, кицю?.. Розумію!..
Я хоч калчики пошию...

ВИВІРКА

Ще хлопчина не допив
Молочка горнятко,
Раптом вітер зашумів
І віконце відхилив,
А в вікні — звірятко.

— Мамо! Вивірка прийшла!
Та яка ж хвостата!
Он побігла до стола,
Стала серед хати,
Лапки підняла на мить —
Чим же вивірку вгостить?! . . .

У хлопчини на устах
Радісна усмішка, —
Він тихесенько устав
І подав . . . горішка!

НЕ ВІДКЛАДАЙ

— Я зроблю це в ПОНЕДІЛОК —
Сам собі сказав Тодось.
Та узятися до діла
Щось охоти не знайшлось.

— Хай зроблю це у ВІВТОРОК . . .
Хоч і знов серед забав,
Повних сміху, співомовок,
День, немов у воду впав.

— СЕРЕДА — це гарна днина!
Це півтижня. Та — біда:
Не оглянувся хлопчина,
Вже минула й середа.

— Ну, напевно вже почну я
Цю роботу у ЧЕТВЕР,
Хоч усе, що не візьму я
З рук летить. І що ж тепер?

— Може П'ЯТНИЦЯ допоможе?
Мушу конче вже почать.
Проминає тиждень . . . Боже!
Треба хутко поспішати!

— Ні, найкраще — це СУБОТА!
Вільний день і вільний час.
Та субота — не робота!
Весь порив чогось погас . . .

Ось прийшла й свята НЕДІЛЯ . . .
Чи робити? . . . Буде гріх!
І з усього того діла
В хлопця вийшов просто . . . сміх!

Що ж порадити хлопчині?
Наш Тодосику! Ти знай!
Все роби, що можеш, нині,
А на завтра не лишай!

МАНДРІВНИКИ

Раз уранці Ярослав,
Все охочий до забав,
Взяв льорнетку і торбинку,
І за руки ще Маринку
Та й пустилися із дому
У дорогу незнайому, —
Перший раз пішли в мандрівку!
Та коли зійшли на гірку,
То до них, не чувши ніг,
Пес Рябко, їх друг, прибіг . . .

От ідуть вони полями,
То зарослими стежками,
Часом зійдуть у долину
Чи на горбик на хвилину,
А Рябко усе вперед . . .
Раз залізли в очерет,
Звідти пурхнула пташинка
Аж злякалася Маринка . . .
А пізніш зійшли на луки
І квіток нарвали в руки . . .

Так пролинула година...
Але ось мала Марина,
Втомлена, схотіла сісти.
— Славцю! Я вже хочу їсти...
— Їсти?.. Ось тобі калач!
Сядь, поїж, але не плач...
— Славцю! Вже ходім додому...
Тут раптово Ярослав
Глянув на просторий став,
На долину незнайому,
„Як же нам назад пройти?“ —
Все, куди він не погляне,
І небачене й незнане —
І дороги, і мости...
„Як іти?.. Куди іти?..“

Та розважний Ярослав
Про Рябка свого згадав.
— Рябчику! Ходи сюди!
Нас додому приведи!

Пес нюхнув, заскавулів,
З радощів почав скакати
І мандрівників привів
Аж до двору, аж до хати!

ДЖЕРЕЛО

Раз, блукаючи, у полі,
В чистім полі на роздоллі,
Ми втомилися ходити, —
Захотіли дуже пити.
Ніби гаснула відвага,
Бо усіх палила спрага,
Ну, і сонечко пекло . . .
Та знайшли ми . . . джерело!
У яру собі несміло
Хлюпотіло, хлюпотіло . . .
Але як же нам напиться?
Це ж не вдома, не криниця!
Як водичку нам дістати? —
Ані кухля, ні горняти . . .
— Пригорщами!
— І нечисто, і погано!
— Але як же? Як, Оксано? . . .
І Марійка, і Оксанка
Подивились на Богданка,
А Богданко — на дівчат . . .
— Знаєте, як нам почать? —
Ще раз глянув на Марійку,
Вирвав з лопуха листок
І згорнув, неначе лійку,
З гіллячок змостив місток,
Потім глибше крок ступнув,
Добре сполоснув лійчину,

І уже він за хвилину
Чистої води черпнув
Просто-просто з джерела . . .
— Я такої не пила, —
Каже спрагнена Марійка, —
Навіть з нашої криниці.
От Богданчик! От-так лійка!
Дай іще мені водиці! . .

Вже і сонце не пекло,
Віднайшли усі відвагу,
Бо пекельну нашу спрагу
Погасило джерело!

МОЛИТВА

Ми молимоь у ніг Твоїх, Пречиста,
Вклоняємось у лагідній покорі,
Дай нам зрости, як квіти вранці чисті,
Серцями світлі, як небесні зорі.

Хай Твоя ласка гріє,
Благодатна Маріє!

Ми молимося, милосердна Мати,
Дай нам здоров'я, мудрости і сили,
Щоб ми змогли Тебе возвеличати,
Щоб ми ім'я святе в душі носили.

Хай Твоя ласка гріє,
Благодатна Маріє!

СЛАВИМ ТЕБЕ

Як сонце світить і гріє,
Сяє і сяє з небес
Твій погляд, Діво Маріє,
Діво, Княгинє чудес!

Як гожа і свіжа рожа,
Що роси живучі п'є,
Так живить, Матінко Божа,
Благословення Твоє!

Прислухайсь: мова барвиста,
Мов срібні звуки в імлі,
Це славим Тебе, Пречиста,
Ми, діти — квіти землі!

ЗМІСТ

	Стор.
ВОЛОШКИ	5
ЧОРНЕ МОРЕ	6
ВЕСНЯНІ СНИ	8
ПЕРЕДВЕСНЯНЕ	9
МІСЯЦІ	10
ДУБ	12
КАЛИНА	14
РАНКОВІ СПИВИ	15
ЧИМ ХВАЛИЛИСЯ ПТАХИ	16
ВЕЛИКДЕНЬ	17
МУДРІСТЬ ПРО ПОГОДУ	18
ПЕРШІЙ ПОЛІТ	19
СОНЯШНИК	20
ДОПИТЛИВІСТЬ	22
ПІСЛЯ ДОЩУ	23
ПОМІЧНИКИ	24
ПОРАДА	27
ЯК Я ВЧИВ РИВКУ	28
КЛОПІТ	30
ЗИМА	31
ДОБРИЙ СХОВ	32
РЯСТ	33
ЛАСТІВКА	34
ЩО ТРЕБА КИЦІ	35
ВИВІРКА	36
НЕ ВІДКЛАДАЙ	38
МАНДРІВНИКИ	40
ДЖЕРЕЛО	42
МОЛИТВА	44
СЛАВИМ ТЕБЕ	46

КНИГИ ТОГО Ж АВТОРА:

- „Вітри над Україною“ (1947)
„П'яний чебрець“ (1953)
„Шлях у вічність“ (1954)
„Багаття“ (1959)
„Віршована абетка“ (1960)

Загальне технічне керівництво: Анатоль Домарацький.
Окладач: Степан Чума. Верстальник: Володимир Каліновський. Друк: Роман Падковський. Наклад: 1,000 примірників. Друковано в друкарні „Свобода“, 81-83 Гренд вул., Джерзі Ситі, Н. Дж., ЗСА. 1969 р.

